

ወዳቢ አካል ድዩ ጠፊኑ

ወይስ ተወዳቢ አካልዩ ተሳኢኑ

ሰርዓት ንጉስ ሃይለ ስላሴ ምስ ካልኣት ዓቦይቲ ሃገራት መሻርኽቱ ኩይኑ ነቲ ኣብ መንጎ ኣርትራን ኢትዮጵያን ዝነበረ ውዕል ፈደረሽን ኣፍሪሱ ሃገርና ብሓይሊ ምስ ጎበጣ ህዝቢ ተወዲቡ ንናጽነቱ ክቃለስ ብጅግና ስዉእ ኢድሪስ ዓወተ ገድሊ ብ 1 መስከረም 1961 ዓ.ም. ተመስሪቱ ህዝቢ ተወዲቡ ንናጽነቱ ክቃለስ ናይ ተለዓል ምልክት መብራህቲ ጥይት ዝተጀመረትላ መዓልቲ ኢያ። ህዝቢ ድማ ጻውዒት ነጻነት ኣኸቢሩ ባዕሉ ነቑሑ ኣብ ገግኤኡ በብዝጥዕሞ ተወዲቡ ሃገር ናጻ ከውጽእ ኣብ ጽላል መሬት ሃገሩ ተዓቑቡ ኩሉ እቲ ኣብ ቅድሚኡ ዝነበረ ዓቦይቲ ዝተሰየመ መሰናኸላት ሰጊሩ ብ24 ግንቦት 1991 ዓ ም ነጻነት ኣበሲሩ። ዘለናዮ ጊዜ ድማ ወዳቢ ወይ ተወዳቢ ሰብ ዘዩድልዮ ኩሉ ሰብ ንጉዳዩ ከም ቀደሙ ባዕሉ ተላዒሉ ሓደ ሓያል ብሸኽል ዝሰጠሙ ህዝባዊ ተቓውሞ ክፈጥር ኣለዎ።

ድሕሪ ናጽነት ተጋዳላይን ህዝብን ብሓባር ምልክት (ኣብነት) ናይ ገድሊ ዓይነት ዕማም መደብ ስራሕ ንቅድሚት ኣምራሑ ብነብሶ ተኣማንነት፣ ብፍቅር፣ ብእምነት፣ ብጽቡቅ ራኢን፣ ንቅሓትን ሃገር ክትዓቢ፣ ክትምዕብል፣ ህዝቢ ቀሲኑ ብሰላም ክነብር፣ ክርህዎ፣ ሕድሪ ስዉኣት ክፍጽም፣ ሃገር ብቁዋም ክትመሓደር ኣብ ዓሚቑ ሓሳባትን ስራሕን ትጸሚዱ ኣብ ዝነበረሉ ለዋህ ጊዜ፣ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብዘይተነጻረ ናይ ስራሕ መደብ ዕዮታት ፋሕ ዝበለ መትሓዚ ዘይብሉ ሕልና ሰብ ዘልመሰ ኣብ ገብሪ ዘይውዕል ኣብ ኣዩር ተበቲኑ ዝተርፍ ናይ ቃላት መብጸዓታት ኣብ ዓዓመቱ እንዳሓደሰን እንዳቀያየረን ብንዕኡ ዝጥዕም ኣሰራርሓ ሃብቲ፣ ንብረት፣ ጥሪት ሃገርና ኩሉ ኣብ ትሕቲ ስልጣኑ ኣእትዩ ብስርዓተ ኣልቦ ምሕደራ ንህዝቢ ብምኽንያት ሃገራዊ ርእይቶኡ ይኣስር፣ መንእሰይ ኣብ ገደብ ዘይብሉ ሃገራዊ ኣገልግሎት በልማማ ጸሚዱ ብመሓዝ ዩሳቕዮ ኣሎ። መንእሰያት በቲ ኣብ ነብሶም ዝወረደም ሕሰምን ምረትን ሃገር ንድሕሪኡም ገዲፎም ይስደዱ ኣለዉ። ስድራቤታት ድማ ደድሕሪኡም ይስዕቡ ኣለዎ።

እዚ ኩሉ ሕሰም ክወርድ ከሎ እንዳረኣና መንዩ በዓል ህዝቢ እንዳፈለጥና ኣብ ሓደ ሰሚርና ሓይልና ኣጣሚርና ከይንሰርሕ ኣብ ተቋምታት፣ ደገፍቲ፣ ኣስቀጥቲ ዝብል ዘይንቡር ኣምራት ተኸፋፊልና እኹል ዓቕምታት ከሎና ከይሰራሕና ኢድናን እግርናን ኣጣሚርና ንጉዳይና ተዓዘብቲ ኮንና ብምርኣይ ኣብ ረብሓ ህዝቢ ክውዕል ዝግባእ ብዙሕ ጥዑም መድረኽት ሓሊፍና ኢዩ። እቲ ኩሉ ሓሚቕ ተግባራትን ኣመታትን ስርዓት ህግደፍ እንዳረኤናዮ ኩሉ ሕሰማት፣ ግፍዕታት ኣብ ልዕሌና እንዳወረደ ዕሽሽ ኢልና ንጉዳይ ህዝቢ ሸንከፍ ጌርና ስለ ዝሓዝናዮ ጸገምና እንዳዓበዩ ይኸይድ ኣሎ። እንበኣር እዚ ሕጂ ተኸሲቱ ዘሎ መድረኽ ድማ ከምቶም ቀደም ዝሓለፉ መድረኽት ከይሓልፈና ነቶም ግዜኡም ዘይሓለዉ ኣድከምተን ንድሕሪት ጌተትን ፖለቲካዊ ፍልስፍና፣ ፖለቲካዊ ስነሓሳብን ስነፍልጠትን ንግዜኡ ኣወንዚፍና

አብ ሕልና፣ ፍቕሪ፣ ስራሕን ሐድነትን ዘድልዮ ጊዜ በጺሕና ስለ ዘሎና ነዚ ሽለል ኢልካ ዘይሕለፍ ጉዳይ ሃገር ሐድነትና ኣጠንኪርና ንግጠሞ። መዓልቲ፣ ወርሒ፣ ዓመት ከምኡውን ዘመን መምስ ጽቡቕን ሒማቕን መድረኻትን እንዳተተኸኸኣ ኢየን ዝሐልፋ። አብዘን ዝሐለፋ ቀዳሞት ዓመታት ብዙሐት ስራሓት ይጽነሐለይ ዘየድልዮም መድረኻት ከይተጠቐምናሎም ሐሊፎሙና ኢዮም። ስለዚ ካብቶም ከይተጠቐምናሎም ዝሐለፉ መድረኻት ተማሂርና እንታይ ጸገምና ኣለሊና ዳሕራይ ከይድገሙ ኣወጊድና ብሓዲሽ ህዝባዊ ስርርዕ ክንሰርሕ ይግባእ።

አብ ኣርእስቲ ጽሑፊይ ወዳቢ ኣካልድዩ ጠፊኡ ወይስ ተወዳቢዩ ተሳኢኑ ዝብሉ ቃላት ኣስፈረ ኣሎኹ። ወደብቲ እኹላት ኣለዉና፣ ተወደብቲ ድማ ብሙላኣትና ደለይቲ ሰላምንትሕን ኣሎና። እቲ ዝነበረን ዘሎን ምስሊ ውድባት፣ ሰልፍታት፣ ማሕበራት ዓይነቱ፣ ጠባያቱን ኣሰራርሕኡን ከም ኣብ ትሕቲ ሓደ ቁዋም ዘለዎ መስርሕ መንገስታዊ ትካላት ኣብ ውድድር ፖለቲካዊ ስልጣን ንምሓዝ ዝሰርሕ ኢዩ ዝመስል። ይኹን እምበር ኣብዚ በዳሂ ህሞትዚ ክትሰርሐሉን ክትዕወተሉን ዝከኣል ኣይኮነን። ኣብ ጊዜ ሰላም ድሕሪ ዓወትና (ምልጋስ ጉጅለ ህግደፍ) ሃገራዊ ቁዋም ብዘፍቅዶ ኣብ ትሕቲ መንገስታዊ ትካላት ክስርሓሉ ስለ ዝከኣል እዚ ንሰርሐሉ ዘሎና ማእለያ ዘይብሉ ብዝሒ ውድባት ዝተከተለ ስነሓሳብዚ ከምዘለዎ ክጽንሕ ከነስምረሉ ይግባእ። ስለዚ ውድብይ ውድብካ ሰልፊይ ሰልፍኻ ዘይብሉ ምሉእ ህዝቢ ብሓባር ዝሳተፎ ዘሎናዮ መድረኽ ዝጠልቦ ናይ ሞያ ውዳቤታት ክንጥቀም ኣሎና ይብል።

እዚ ሓዲሽ ዓይነት ውድባዚ ዝቐለለን ዝሓጸረን መስርሕ ውደባ ኮይኑ፣ እዚ ዘሎናዮ መድረኽ ዝጠልቦ ውደባዩ። በደል ስርዓት ኢሳያስ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን ናይ ሎሚ ዘይኮነስ ዓመታት ወሲዱ ዘሰልከዩና፣ ኩሉ ሰብ ዝፈልጦ ኢዩ። እቲ ናይ ሞያዊ ኣወዳድባና ህጹጽ ዝገብሮ ድማ ምስ እዚ ናይ ሰላም መገዲ ኣብ መንጎ ሃገርናን ኢትዮጵያን ዝበጋገስ ዘሎ ብወገን ኣርትራ ናይ ውሽጢ ጉዳይ ተረሲዑ ሃገር ኣብ ምምሕዳር ስርዓተ ኣልቦ ኣብ ዘላትሉ እዋን ዝምልከቶም ናይ መንግስቲ ትካላት ሐለፍትን ፈላጣት ተመራመርቲን ኣማኸርቲ ዘይሳተፍሉ ብሓደ ውልቀ መላኺ ጥራይ ዝግበር ውዕላት፣ ዝምድናታትን ርክባትን ንህዝቢ ኣርትራ ስለ ዘይውክል ሞያዊ ስርርናዕ ንመንግስቲ ኢትዮጵያ ዝገብሮ ዘሎ ውዕላት ጠጠው ከብሎ ንነግሮ፣ ዝገብሮ ዘሎ ውዕላት ቕኑዕ ከምዘይኮነ ጌጋ ኣብ ልዕሊ ጌጋ ይፍጽም ከምዘሎ ንገልጹ። ውሽጣዊ ጸገማትና ኣልጊስና እቲ ኣብ ሃገርና በኹሩ ዘሎ ድምክራሲን ፍትሕን መስትሪና፣ ሓደ ቁዋማዊ መንገስቲ ተኪልና ብናይ ጎረባብቲ መንግስቲ ታት ዝራኸባሉ ናይ ሰላም ኣሰራርሐ ከም እንሰርሕ ነፍልጦ።

ነዚ ኣይጥዑይ ኣይጽሉል ፍሽኽታን ኩዳን ዝበዝሖ ኣበሃህላ፣ ንዶክተር ኣቢይ ንስኽ ምርሐና ወኪለካ ኣለኹ ምባል ናይ ኢሳያስን፣ ናይ ዶክተር ኣቢይ ሒዙዎ ዘሎ ዘመተን ማለት ተወኪላ ኣለኹ ብዘስምዕ ቃላት ክልተ ወተሃደር፣ ክልተ ኤምባሲታት ኣየድልንዩ ሓደ ክንገብሮ ኢና

ምባልን፣ ንጉዳይ ኣርትራ ዝምልከት ምስ ካላኦት መንግስታት ውዕል ክገብር ካብ ኢሳያስ ውክልና ተዋሂቦ ኢዮ ኣልካ ንመስርሕ ጽርግያታት ኣርትራ ወደባት ኣርትራ ምስ ናይ ውጻኢ ኣውፈርቲ መንግስታት ውዕላት ክፍርም ሓላፍነት ከምዘይብሉ ንነግሮ። ናይቶም ነጻነት ኤርትራ ዘሕምሞም፣ ኤርትራ ኣብ ኢትዮጵያ ክትምለስ ኣለዋ በሃልቲ ኣብ ኢትዮጵያን ኣብ ወጻኢ ኣብ ናይ ስደት ሃገራት ኮይኖም እምነቶም ከተግብሩ ዝደልዩ ሓለምቲ ኢትዮጵያውያን ነቲ ጋዕ ገልጠም እምነቶም እኩባት ሰብ በትሪ ጥራይ ከምዝኸኑን ከምዘይክእሉን ነረድኡም።

መደብ ዕዮና ከምቲ ጻውዒት እድረስ ዓዋተ ንሃገራዊ ናጽነት ምጅማር ብረታዊ ቃልሲ ንምሉእ ህዝቢ ኣርትራ ዘኸተቶ ሞ ብዓወት ዝተዘዘመ ሕጂ ድማ ሞያዊ ኣወዳድባና ንኹሉ ህዝቢ ኣኸቲቱ ንስርዓተ ኣልቦ ህግደፍ ኣልጊሱ ዲሞክራሲን ፍትሕን ተተኪሉ ሃገር ብሰላም ክትነብር ህዝቢ ድማ ኣብ ንቡር ናብራኡ ንምምለስ ዝሰርሕ ህዝባዊ ምልዕዓል ኢዩ።

ኣወዳድባና ብኸምዚ ዝስዕብ ይኸውን፣

- 1- ሞያ ናይ ሰብ ወዳቢ ኮይኑ ኣሎ ማለትዩ።
- 2- ባዕሉ እቲ ሰብ ድማ ኣብ ሞያኡ ተወዲቡ ኣሎ ማለትዩ።

ንኣብነት ኩሎም መማህራን ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ብሞያኦም ተወዲቦም ይሰርሑ፣ ካልኣት ሞያውያን ፊውን ብኸም ኡ ይወዳደቡ።

ዝርዝር ኣወዳድባና ከምዚ ዝስዕብ ይኸውን፣

- 1. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ መማህራን ውደባ፣
- 2. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ ሓኻይም
- 3. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ መንእሰይ
- 4. ኣብ ዝህለዉ ይሃልዉ ናይ ምሁራት
- 5. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ ስነጥበባውያን
- 6. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዎ ናይ ሓበሬታ ማዕከናት

7. ኣብ ዝሃለዎ ይሃልዎ ናይ ደቀንስትዮ
8. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ ስፖርተኛታት
9. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ ነጋዶ
10. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ ሰራሕተኛታት
11. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ናይ ኣምበሳደራት
12. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ መራሕቲ ሃይማኖታት
13. ኣብ ዝሃለዉ ይሃልዉ ተጋደልቲ ነበር ወዘተ ክግበር ይከኣል።

ከምዚ ዓይነት ኣወዳድባ ኣብ መጀመርያ ክሕድሰና ይኸእል ይኸውን እንተኾነ ግን ዝነበረ ኣወዳድባና ኣብ ሕሉፍ ተመኩረና ከምተራእዮ እዚ ናይ ሞያ ውደባ ዝሓሸን ዝቐለለን መስርሕ ዝገብሮ ከምቲ ነብሲወከፍና ኣብ መዓልታዊ ናብራና ብሞያና ሰራሕና ንነብስና ተዓዋቲት እንገብራ ንሓርነትና 'ውን ናይ ሞያና ዓይነት ኣወዳድባ ከዓዋትና ኢዩ ።

ደቂ ሰባት ኣብ ጉዕዞ መነባብሮኦም ምስ ብዙሓት ሰባት ኣብ በብዓይነቱ መደያት ትምህርቲ፣ ስራሕ፣ ኣብ ናይ ዝተፋለለዮ ዓይነት ስፖርት ክፋለጡ ዕድል ኣለዎም። ምስቶም ኣብ ገግዚኡ ዝተላለይዎም፣ ዝተፋለጡዎም ሰባት ድማ ቀጻሊ ርክባት ብምዝውታር ሕውነት፣ ፍቕሪ፣ ዘተኣማምን ዝምድናታት መስሪቶም ይነብሩ። እዚ ዓይነት ዘይሃስስ ዝምድናታት መሰረተ ሞያታት መብገሲ ተጠቂሙ ዝተወደበ ህዝቢ ኣብ ውሽጡ ሓልዮት፣ ምክብባር፣ ምትእምማን ክህልዎ ይኸእልዎ ኣብ ሃገራዊ ተልእኾኡ ኣድማዒ ስራሕ ክፍጽም ይኸእል።

ድሕሪ ናይ ሞያ ውዳቤታትና ቀጻሊ ዝኸውን ኣብ ናይ ምርጫ ጊዜ ውን እቲ በዓል ሓደ ሞያ ዝኾነ ህዝቢ መን ንመን ስለ ዝፋለጥ ኣብ ዝለዓለ ናይ ስራሕ ቦታ ወከልቱ ንምልኣኽ ብቐሊሉ ኣለልዩ ክመዝዝ ዓቢ ዕድል ኣለዎ። ብቅኑዕን ምዕቡልን ስነ-ሓሳብ ንቂሎም ዝተመርጹ ኣባላት ላዕለዎይ ጽፍሒ ናይ ስራሕ ቦታ ዝሕዙ ድማ ብነብሶ ተኣማንነት ንጹርን ብሉጹን ስራሕ ክሰርሑ ይኸእሉ። ስነ-ሓሳብን ራኢን ዘለዎ ብሓባር ምስ መሰርሕቱ ተሰማሚ ዑ ዝሰርሕ ድልዎት ህዝቢ ዘማልእ ሞያዊ ኣካል ካብ ኩሉ ይበልጽ።

ተሳትፎ

ኩሎም ሞያተኛታት በብዝጥዕሞም መገዲ ትራኪቦም ከካብ ናይ ሞያ ውደባም ብምርጫ ወከልቶም የሳትፉ።

እቶም ዝተመርጹ ወከልቲ ሞያተኛታት ብስምምዕ ኣብ መራኸቢ ክኸውን ይኸእልዩ ዝተባህሉ ጽቡቕን ማእከላውን ቦታ ተኣኪቦም ብሓባር ዘትዮም ካብ ውሽጦም ንብዝሒ ዝምልከት ከከም ኣድላይነቱ ቀዋሚት ኣካያዲት ስርሕ ሽማግሌ ይመርጹ።

1. ኣታ ዝተመርጹት ናይ ስራሕ ሽማግሌ ኣብ ውሽጢን ስደትን ዘሎ ህዝቢ ተናጃቕኹ።
2. ምስ ናይ ውሽጢ ህዝቢ ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ትሰርሕ፤
3. ምስ ናይ ኣብ ስደት ዝሎ ህዝቢ ትራኸብ፤
4. ምስ ፈተውቲ ሃገራት ማሕብራት ትራኸብ
5. ገባቲ ስርዓት ካብ ዓለም ከም ዝንጸል ትሰርሕ፤
6. ከከም ኣድላይነቱ ብሓደ ጊዜ ወይ ብብተነጻጻል ኣብ ሃሃግሩ ወይ ኣብ ሓደ ማእከላዊ ቦታ (ሃገር) ሰላማዊ ሰልፍታት ትምድብ፤ ጸብጸብ ሰላማዊ ሰልፊ ትግምግም፤ ቀጻልነቱ ትከታተልን ተረጋግጽን።
7. እቲ ዝግበር ሰላማዊ ሰልፊ ብሓደ ፕሮግራም ብሓደ ጭርሖ ክስነ ትገብር፤ መደባቱ ሓደን ንጹርን ክኸውን ምእንቲ ኣቐዲሙ ኣብ ሃሃግሩ ትምህርትን ሓበሬታን ትህብ፤
8. ሽማግሌ ነዚ ዘሎ ተክኖሎጂ ኣብ ነንሕዳ እትገብሮ ወይ ኣብ ናይ ህዝቢ ኣኸባታት ክትጥቀሙሉ ጽቡቕ ዕድላት ኣለዎ፤
9. ድሕሪ ናይ ስራሕ ኣካያዲት ሽማግሌ ምቕማ እቲ ሰዓቢ (ኣባል) ምስታ ናይ ሞያ ውድቡ እንዳተራኸበ (ወካሊቱ ሽማግሌ ስለ ዘላቶ) እንዳተቐጻጽራ ነጻ ኮይኑ ምሉእ ጊዜኡ ናይ ብሕቱ ናብራ ከ' የጉደለ፤ ሰራሕተኛ ኣብ ስርሑ፤ ተመሃራይ ኣብ ትምህርቱ ኮይኑ ጊዜኡ ብዝያዳ ክጥቀሙሉ ዕድል ኣለዎ።
10. ሽማግሌ እተማሓላልፎ ዝኾነ ዓይነት መልእኽቲ ኣብ ዘዘሎናዮ ብቐልጡፍ ፈጻምቲ ንሕና ናይ ሞያ ኣባላት ንኸውን። ወዘት

ኣብ ውሽጢ ሃገር ዘሎ ህዝቢ ካባና ዝጽበዮ ሓደ ንጹር ኣሰራርሖ ብሩህ መጻኢ ዕድሉን ምዕብልና ሃገርን ዘቐደሙ፤ ንዕብዮት ምጣንዮ ሃብታውን ማሕብራዊ ጉዳያትን ዝጠመተ ኣብ ፖለቲካዊ ስልጣን ክሕዝ ዘይመጣጠር ውዳበታት ክርኢ ኢዩ ዝደለ። ስልጣን ክህብን ክኸልእን ናይ ህዝቢ ሓላፍነት ኢዩ።

ኣብ ስደት ዝነብር ህዝቢ ኣብ ውሽጢ ሃገሩ ብምክንያት ጉጅለ ህግደፍ ተፈጢሩ ዘሎ ጸገም ተወዲኡ እሱራት ተፈቲሖም፤ ግዲድ ኣገልግሎት ጠጠው ኢሉ፤ ሃገር ኣብ ትሕቲ ግዝኣተ

ሕግን ፍትሕን ብሰላም ክትነብር ኢዩ ዝደሊ። ነዚ ኣብ ዝፈትዎ ሃገሩ ጎዲሉ ዘሎ ነገራት ክዉን ክገብርን መፍጻምታኡ ክርእን ድማ ንኹሉ ኣካላት ሕብረተሰብና ማእከል ዝገበረ ዓይነት ውዳቤታት ተነጺሩ ኣብ ዝጅመረሉ ህሞት ብሓባር ክሰርሕ ኢዩ ዝጽበ ዘሎ።

ስለዚ ክቡር ህዝቢ ኩሉ ናይ ነፍሲ ወከፍና ማሕበራዊ መነባብሮ ካብ ሞያዊ ስራሕና ዝሓፈስናዮ ፍረ ጸማና ተዓንጊልና ስለ እንነብር ንጉዳይ ሃገርና ድማ ኣብቲ ዝምልከተና ሞያዊ ህዝባዊ ስርርዕ ተወዲብና ነቲ መግለጺ ዘይብሉ ኣደራዕን ሕሰምን መነባብሮ ህዝቢ ዘሕልፎ ዘሎ ስቕያት ንምልጋስ ጎኒጎኒ እቲ ውጹዕ ኣካልና ተሰሊፍና መስተርሀ ዝፍጠረሉ መገዲ ውዳቤታትና ብጽምዋ ንመርምሮን ንሕሰበሉን።

ሓርነታዊ ቃልስና ክዕወት`ዩ፣ ሕግን ፍትሕን ክነግስ`ዩ፣

ሓድነትና ክብርናን ዓወትናን`ዩ፣

ዘለኣለማዊ ክብርን ዝኸርን ንስዉኣትና፣

ገብረዝጊ ኣፍወርቂ